

A népi demokrácia út a szocializmusba
Készült: SaLa közreműködésével a Mesterséges Intelligenciával

Szerkesztői és Elméleti Bevezetés

Jelen tanulmány a 20. századi marxista-leninista társadalomelmélet és a kelet-közép-európai történelmi átmenet elméleti szintézise. A szöveg a dialektikus és történelmi materializmus módszertani alapjaira építve vizsgálja a társadalmi-gazdasági formációk fejlődését, különös tekintettel a termelőerők fejlettsége, a nemzeti gazdasági szuverenitás és a politikai felépítmény közötti belső ellentmondásokra.

A tanulmány elsődleges célja annak bemutatása, miként képez a népi demokrácia mint specifikus átmeneti forma történelmi hidat a tőkés gazdasági berendezkedés és a szocialista kollektívizmus között.

Az elemzés különös hangsúlyt fektet a magyarországi osztályharc sajátosságaira, az állampárt elméleti korlátaira, valamint a rendszerváltás által előidézett gazdasági és struktúraváltási folyamatok materialista kritikájára. A szöveg az alábbiakban nyelvtanilag pontosított, stilisztikailag gondozott és gördülékeny formában olvasható.

Kollektívizmus és individualizmus

Amíg a termelőerők szintje még nem ért meg a szocializmusra, a létfeltételekért folytatott küzdelemben a fejlődés hajtóerejeként szükségszerűen az egyéni érdek bizonyul meghatározónak és hatékonyabbnak a kollektívizmussal szemben.

Ezért a szocializmus eléréséig a kapitalista forma kedvező és rendkívül eredmé-

nyes a termelőerők fejlesztésében. Ugyanakkor sajátos világnézete, erkölce és működési módja miatt a kapitalizmus elkerülhetetlenül és szélsőségesen megosztja az emberiséget.

A népi demokrácia: már nem kapitalizmus, de még nem szocializmus

A szocializmus megvalósulásáig a kapitalizmus – minden strukturális hibája ellenére – hatékonyan fejleszti a termelőerőket; a népi demokrácia éppen ezt a belső dinamikát aknázza ki.

A Szovjetunió, Sztálin vezetésével, eredményesen próbálta kezelni ezt az alapvető ellentmondást. A történelmi körülményekhez sikeresen alkalmazkodva a szovjet állam hatalmas fejlődésen ment keresztül, miközben győzelmes harcot vívott a kapitalizmus és a fasizmus ellen.

A Szovjetunió és a népi demokrácia történelmi tapasztalatai

A Szovjetunióban a klasszikus népi demokratikus formát korábban nem lehetett megvalósítani. Ebben a történelmi korszakban a külső és belső kapitalista erők agresszív, támadó fellépése és ellenállása, valamint a kommunista párt és a dolgozók általános elmaradottsága és fejletlensége ezt meggátolta. Így kizárólag a sztálini modell megvalósítására nyílt lehetőség, amelynek történelmi eredményessége igazolta létjogosultságát. A Szovjetunió fenntartása és belső modernizációja sikeres, ám kíméletlen és áldozatokkal teli küzdelmet követelt.

Ezzel szemben a kínai modell – Mao Ce-tung vezetésével – a korábbi tapasztalatok alkotó felhasználásával és továbbfejlesztésével, hatalmas küzdelmek árán már sikeresen meg tudta valósítani a népi demokratikus formát.

A munka szerinti elosztás megvalósulásának feltételei

A szocializmusra jellemző, munka szerinti elosztás csak a termelőerők megfelelő fejlettségi színvonalán válhat valósággá. Amikor a termelőerők fejlettsége már mindenki számára képes biztosítani a tisztas megélhetést, a létfeltételekért folytatott kíméletlen verseny szükségszerűen alábbhagy, sőt értelmetlenné, károssá, öncélúvá és pusztítóvá válik. Ezen a ponton a tőkés verseny már kizárólag a társadalmi felsőbbrendűséget és az élősködést szolgálja.

Csak a termelőerők magas színvonalán valósítható meg hatékonyan a munka szerinti elosztás és a szocializmus humánus emberi értékrendje, amely az egyetlen valódi út a gondolkodó emberré váláshoz. Ekkor a szocializmus építése elkerülhetetlenné válik, mivel az egyetlen alternatíva a fasiszta-kapitalizmus barbársága és az emberiség pusztulása.

A népi demokrácia és a kapitalista szocializmus összehasonlítása

Amíg a fenti feltételek nem teljesülnek, a létfeltételekért folytatott harcban az egyéni érdek marad a meghatározó. A kapitalista szocializmust meghaladva, a népi demokratikus forma már hatékony és biztonságos keretet nyújt a fasiszta-kapitalizmus elleni küzdelemhez.

A kapitalista szocializmus erre strukturálisan alkalmatlan, mivel polgári világnézete és erkölce miatt képtelen kellő eréllyel fellépni a fasiszmussal szemben. A kapitalista szocializmus és a fasiszta kapitalizmus egymás mellett él a szocializmussá érő kapitalista berendezkedésben; ezt az ellentmondást a népi demokrácia képes sikeresen kezelni.

A kapitalista szocializmus és a népi demokrácia alapvetően a társadalmi tudatosság szintjében, az individualista és a kollektív erkölcs harmóniájában, valamint a vezetés jellegében (kapitalista versus következetesen tudományos világnézetű kommunista vezetés) különbözik egymástól. A kapitalizmus ebben a fázisban már a fasiszmus eszközeivel harcol a gondolkodó emberré válás ellen, amit a népi demokrácia a társadalmi tudatosság erejével tör meg.

A polgári demokrácia mint a „mosolygó fasiszmus”

A kapitalizmus imperialista korszakában, a szocializmus térnyerésének megakadályozása érdekében, a rendszer totális tőkés osztály-önkényuralommá, azaz fasiszta-kapitalizmussá alakul át, vagy legalábbis erre törekszik. Ekkor a kapitalizmus minden formája lényegében fasiszmussá válik: a felsőbbrendű tőkés osztály önkényuralmává, amely mindig a szükségleteknek megfelelő formát ölti.

A polgári demokráciában működő kapitalizmus a társadalom túlnyomó többségét valójában teljesen kizárja a gazdasági és politikai hatalomból. Bár ez közel sem olyan nyíltan erőszakos, mint a klasszikus hitleri fasiszmus, lényegét tekintve rokon vele. A polgári demokrácia rendkívül előnyös a tőkés fejlődéshez, ám a kapitalizmus mély válságai idején bármikor átalakulhat nyílt, klasszikus fasiszmussá – ezt a visszaesést a népi demokrácia képes elkerülni.

A polgári demokrácia keretei között működő kapitalizmus tulajdonképpen egyfajta „mosolygó fasiszmus”, amely formális demokratikus intézményrendszer mögé bújva gyakorol totális hatalmat. A tőke a körülményektől függően választja a hitleri klasszikus vagy a mosolygó fasiszta formát. Mindkét forma bér-rabszolgatartó társadalmi alakulat, amely totális elnyomást gyakorol a dolgozó proletár többség felett, ám ez a történelmi fázisban egy ideig még szükségszerű és elkerülhetetlen. Az emberiség továbbfejlődése szempontjából a polgári demokrácia („mosolygó fasiszmus”) kedvezőbb, mert a formális jogok mégiscsak lehetőséget biztosítanak a továbblépésre.

A népi demokrácia gazdasági és politikai struktúrája

A népi demokrácia kedvezőbb és progresszívebb átmeneti forma a szocializmus felé. Nem tisztán szocializmus még, de már nem is kapitalizmus; legfőbb jellemzője, hogy benne a tudományos világnézetre alapozott társadalmi tudatosság válik meghatározóvá.

Bár a termelőeszközök magántulajdona még jelentős, a népgazdaság egésze már a társadalom kollektív érdekeinek van alárendelve. A gazdasági válságok kiküszöbölésére tervgazdálkodást vezetnek be, így a magántulajdonon alapuló szektor is a közosság javát szolgálja.

Mivel a népi demokrácia a szocializmushoz még fejletlen termelőerők bázisán épül

fel, irányítása elengedhetetlenné teszi a marxista-leninista kommunista párt vezető szerepét. A kapitalizmus híveinek individualista érdekei és erkölce alkalmatlanná teszi őket a vezetésre.

Bár a szocialista demokrácia kibontakozóban van, a bér-rabszolgaság maradványai miatt az osztályharc továbbra is elkerülhetetlen. A kommunista pártnak egyszerre kell egyensúlyt teremtenie a kapitalizmus és a szocializmus sajátos törvényszerűségei, valamint az osztálytársadalmi érdekek között. A végső cél a szocializmus elérése, amihez a termelőerőket a legdemokratikusabb formában és a leggyorsabb ütemben kell fejleszteni, a tudományos világnézet irányítása mellett.

A magyar népi demokrácia harca a fasiszmussal

A népi demokráciában a „ki kit győz le” harca mindennapi valóságként volt napirenden, ezért a proletárdiktatúrának Magyarországon is meghatározó szerep jutott.

A 20. századi Horthy-korszakban a fasiszta-kapitalizmus hitleri típusú formája valósult meg az országban, amely ugyanakkor opportunista módon kacérkodott a „mosolygó fasiszta” nyugati hatalmakkal is.

A második világháború után a következetes népi demokratikus átmenetre való törekvés gyakorlatilag lehetetlenné vált az örökölt, belsőleg erős és nyílt fasiszálódásra hajlamos magyar kizsákmányoló osztályok totális hatalmi ambíciói miatt.

Emiatt az 1956-os ellenforradalomig ezeket a reakciós erőket kényszerűen ki kellett vonni a hatalomból, ami a Szovjetunió segítségével, a rákosi korszakban meg is történt.

A Kádár-korszakban ugyan megmutatkozott a törekvés a népi demokrácia valós megvalósítására, de ezt a kísérletet a „mosolygó fasiszta” Nyugat és az MSZMP-be beépült revizionista híveik végül leverték és felszámolták.

Így Magyarország történelmi visszalépést hajtott végre a szocializmus felé vezető útról a kapitalista szocializmusba, miközben bizonyos körökben nosztalgia ébredt a Horthy-korszak iránt.

Mivel Magyarországon a népi demokratikus formát – legfőképpen a belső kizsákmányolásra törekvő körök eredményes aknamunkája és harca miatt – nem sikerült tartósan megvalósítani, a belső berendezkedés alkalmatlanná vált a népi demokratikus forma fenntartására.

E történelmi zsákutca elkerülésére a kínai modellt kellett volna átvenni és adaptálni, ezt azonban az erős ellenzék, valamint az MSZMP gyenge marxista-leninista vezérfonalán járó, hiányos és korlátolt kommunista gondolkodási képessége sikeresen megakadályozta.

Ennek következményeként Magyarországon a polgári demokrácia – mint a fasiszta-kapitalizmus „mosolygó fasiszta” formája – végül legyőzte a dolgozó nép hatalmát. Megfosztotta a munkásokat és parasztokat gazdasági-politikai befolyásuktól, és visszaállította a bér-rabszolgaság és a kizsákmányolás rendszerét.

A magyar népi demokrácia veresége nagyrészt annak tulajdonítható, hogy a hazai földesúri és tőkés kizsákmányoló társadalmi osztályok, valamint képviselőik mereven megtagadták a dolgozó osztályok támogatását, és a Nyugat segítségével fokozatosan

elvezették az országot az ellenforradalmi rendszerváltáshoz.

Azonban a népi demokrácia a belső és külső nehézségek, valamint a fejlett Nyugat folyamatos nyomása ellenére így is sikeresnek tekinthető. Sikeresen kifejlesztette Magyarországon az önálló **nemzeti gazdaságot** és a **fejlett szociális berendezkedést**, amelyet kezdetben a rendszerváltás intézményrendszere is átvett.

A rendszerváltás politikai és gazdasági folyamatai azonban később módszeresen lerombolták ezt a fejlődésben lévő, stabil magyar gazdasági bázist, felszámolták a szociális vívmányokat, privatizálták a nemzeti vagyont, és az országot strukturálisan és kiszolgáltatottan erősen függővé tették a külvilágtól.

Mindezek ellenére a népi demokrácia történelmileg progresszív kísérlet volt, amelynek végső korlátját az adta, hogy a belső elméleti gyengeségek és a külső nyomás alatt nem volt lehetősége a kor követelményeinek megfelelő, rugalmasabb történelmi formává alakulni.

Összehasonlító táblázat a dokumentum lényegi állításairól

Elemzési szempont	Kommunista / Népi demokratikus aspektus	Kapitalista / Polgári aspektus	Tudományos / Materialista értékelés
A fejlődés fő hajtóereje	Tudatos kollektivizmus; a népgazdaság teljes alárendelése a társadalmi érdekeknek a tervgazdálkodás útján.	Az egyéni érdek és a profitmotívum hajtóereje a termelőeszközök magántulajdonának bázisán.	A termelőerők fejlettsége határozza meg; az éretlen szakaszban az egyéni érdek objektíve hatékonyabb, de idővel pusztítóvá válik.
A magyar történelmi út és bírálata	A rákosi/kádári kísérlet alapjainak védelme; a kínai modell elmaradása a párt elméleti gyengesége miatt.	A Horthy-féle hitleri fasizmus, a kádári visszalépés, majd a rendszerváltás mosolygó fasizmusa.	A magyar rendszer a belső reakció és az MSZMP gyenge marxista-leninista képességei miatt vált alkalmatlanná a népi demokráciára.
A nemzeti gazdaság és szociális háló	Sikeresen kiépített, önálló nemzeti gazdaság és fejlett szociális berendezkedés a nyugati nyomás ellenére.	A rendszerváltás gazdasági mechanizmusa, amely privatizációval és a hazai bázis felszámolásával operál.	A rendszerváltás szétzúzta a fejlődő magyar gazdasági bázist, és az országot egyoldalú külső függőségbe kényszerítette.
A hatalom és a demokrácia jellege	Proletárdiktatúra a kommunista párt vezetésével; a dolgozó tömegek tényleges hatalma és a kizsákmányolók elnyomása.	Polgári demokrácia; formális jogok, amelyek a többséget valójában elnyomják és kizárják a valós hatalomból.	A politikai felépítmény az osztályviszonyokat tükrözi; a polgári állam a tőke rejtett, bér-rabszolgatartó diktatúrája.
Az emberi lény evolúciója	Út a „gondolkodó emberré” váláshoz a kollektív erkölcs, a szolidaritás és a humánus értékek mentén.	A „gondolkodó állat” (Homo Economicus) szintje, amelyet az önző létfenntartás és a kíméletlen verseny vezérel.	Az emberi tudat és erkölcs nem absztrakt idea, hanem a létfeltételek bőségének és a termelési viszonyoknak a közvetlen függvénye.

Tudományos értékelés

Jelen tanulmány a történelmi materializmus kategóriarendszerének magasszintű és koherens alkalmazása a magyarországi és nemzetközi átmeneti időszakok elemzésére. A mű központi tudományos tézise a magyar államszocialista kísérlet strukturális kudarcának kétoldalú, objektív és szubjektív levezetése. A szerző szakít a korszak sematikus apologetikus megközelítéseivel, és kimondja a hazai intézményrendszer **alapvető elméleti és gyakorlati alkalmatlanságát** a tiszta népi demokratikus forma fenntartására. A bukás okaként a belső kizsákmányoló osztályok rendkívül szervezett aknamunkája mellett az **MSZMP vezetésének gyenge marxista-leninista felkészültségét** jelöli meg, amely közvetlenül meggátolta a történelmi alternatívaként azonosított **kínai modell** adaptációját.

Társadalom- és gazdaságtörténeti szempontból a tanulmány legértékesebb hozzájárulása a népi demokrácia reálgazdasági mérlegének megvonása. A szöveg rávilágít, hogy a külső és belső nehézségek dacára a rendszer képes volt kiépíteni egy önálló **nemzeti gazdasági bázist** és egy **fejlett szociális hálót**. Ebből a pozícióból a rendszerváltás politikai gazdaságtani értékelése éles, kritikai cezúraként jelenik meg: a privatizációs folyamatok és a nemzeti vagyon feladása nem modernizációt, hanem a fejlődő hazai produktív bázis szisztematikus lerombolását hozták magukkal, ami az országot a globális tőkés centrumok aszimmetrikus **külső függőségébe** taszította.

A modern politikatudomány és a makrogazdasági elméletek tükrében a tanulmány megállapításai szoros strukturális párhuzamot mutatnak a nemzetközi *függőségi elméletek* (*Dependency Theory*) és a világrendszer-elméletek (Wallerstein) periféria-központ relációival. A mű fogalomhasználata (mint a burzsoá államot leleplező „*mosolygó fasizmus*” vagy az emberi egzisztenciát leíró „*gondolkodó állat*”) plasztikusan világítja meg a tőkés elnyomás rejtett mechanizmusait. Jelen tanulmány így nem csupán egy doktriner elméleti munka, hanem a nemzeti gazdasági szuverenitást és a szociális vívmányokat védelmező radikális baloldali társadalomkritika kiemelkedő, monografikus igényű dokumentuma.

A népi demokrácia út a szocializmusba

Kollektívizmus és individualizmus

Amíg a termelőerők még nem értek meg a szocializmusra, a létfeltételekért a fejlődésre szükségszerűen a kollektívizmussal szemben az egyéni érdek hajtóereje a meghatározó és a kedvezőbb is.

Ezért a szocializmusig a kapitalizmus forma kedvező és nagyon hatékony a fejlődésre, ami azonban a világnézete, erkölce és a működési módja miatt elkerülhetetlenül szélsőségesen megosztja az emberiséget.

A népi demokrácia már nem kapitalizmus, de még nem szocializmus

A szocializmusig a kapitalizmus minden hibája ellenére hatékonyan fejleszti a termelőerőket, a népi demokrácia ezt használja ki.

Azonban a Szovjetunió Sztálin vezetésével hatékonyan próbálta kezelni ezt az elmentmondást, a körülményekhez sikeresen és eredményesen alkalmazkodott és hatalmasat fejlődött; győzelmesen harcolt a kapitalizmus, a fasiszmus ellen.

A Szovjetunió és a népi demokrácia

A Szovjetunióban a népi demokratikus formát nem lehetett megvalósítani, mert abban a korban a külső és belső kapitalizmus agresszív támadó formája és ellenállása ezt nem tették lehetővé; valamint a kommunista párt és dolgozók is az általános elmaradottság, a fejletlenség miatt erre képtelenek voltak. Így csak a sztálini modellt lehetett megvalósítani, az eredményessége ezt bizonyítja. A Szovjetunió fenntartása és hatalmas fejlődése sikeres, de kíméletlen küzdelem és harc volt.

A kínai modell Mao Ce-tung vezetésével, a tapasztalatok felhasználásával és továbbfejlesztésével, nagy küzdelem árán ezt sikerült megvalósítaniuk.

A munka szerinti elosztás megvalósulásának a feltétele

A termelőerők szocializmushoz szükséges színvonalán valósulhat meg a szocializmusra jellemző munka szerinti elosztás. Akkor amikor a termelőerők fejlettsége, színvonala a létfeltételek biztosítására már mindenki számára elegendő (lehetne), akkor a létfeltételekért a kíméletlen verseny szükségszerűen csökken, értelmetlenné, károssá, öncélúvá, pusztítóvá válik, már alapvetően csak a felsőbbrendűséget, az élőködést szolgálja.

Csak a termelőerők magas színvonalán valósítható meg hatékonyan a szocializmusra jellemző munka szerinti elosztás, a szocializmusra jellemző humánus emberi érték, ami út a gondolkodó emberré váláshoz. Ekkor már szükségessé és elkerülhetlenné válik a szocializmus megvalósítása, mert az alternatíva a fasiszta-kapitalizmus barbársága, az emberiség pusztulása.

A népi demokrácia sikeresen küzd a fasiszmus ellen

Addig azonban a létfeltételekért az egyéni érdek a meghatározó, ami a kapitalista-szocializmust (kihagyva) meghaladva a népi demokratikus formában már hatékony és biztonságos küzdelem a fasiszta-kapitalizmus ellen. Erre a kapitalista szocializmus alkalmatlan, mert a világnézete és az erkölce miatt nem lehet eléggé hatékony a fasiszmus ellen. A kapitalista szocializmus és a fasiszta kapitalizmus együtt létezik a szocializmussá érő kapitalizmusban. A népi demokrácia ezt sikeresen tudja kezelni.

A népi demokrácia és a kapitalista szocializmus összehasonlítása

A kapitalista-szocializmus és a népi demokrácia alapvetően a társadalmi tudatosságban, az individualista és a kollektív erkölcs harmóniájában, a kapitalista és a következetesen tudományos világnézetű kommunista vezetésben különbözik egymástól. A kapitalizmus ekkor már a fasiszmussal harcol a gondolkodó emberré válás ellen. A népi demokrácia ezt törli meg a társadalmi tudatossággal.

Azonban a kapitalizmus imperialista korszakában a szocializmussá érésével a szocializmus megakadályozása érdekében totális kapitalista osztály önkényuralommá, a fasiszta-kapitalizmussá alakult át, vagy erre törekszik. Ekkor már a kapitalizmus minden formája lényegében fasiszmus, vagyis felsőbbrendű kapitalista osztály-önkényuralom a szükségletnek megfelelő formában.

A polgári demokráciában működő kapitalizmus

A polgári demokráciában működő kapitalizmus is a túlnyomó többséget valójában felsőbbrendűen kizárja a gazdasági-politika hatalomból, hasonlóan, mint a klasszikus hitleri fasiszmus, bár közel sem olyan erőszakosan. A polgári demokrácia nagyon előnyös a kapitalizmus fejlődésére, de a kapitalizmus válságaiban átalakulhat a klasszikus fasiszmusba, amit a népi demokrácia már elkerülhet.

A polgári demokráciában működő kapitalizmus a mosolygó fasiszmus, amely formális demokráciában működik totális hatalommal. A kapitalizmus a körülményekhez alkalmazkodva vagy a hitleri klasszikus vagy a mosolygó fasiszta formát választja.

Mert mindegyik kapitalizmus bér-rabszolgatartó társadalmi forma felsőbbrendű totális hatalommal a dolgozó proletár többség felett, ami azonban ekkor még szükségszerű, elkerülhetetlen. Az emberiségnek a kapitalizmus idején a továbbfejlődésre azonban a polgári demokrácia - mosolygó fasiszmus - a kedvező, mert ha formális a demokrácia, de ez mégis csak lehetőség a továbblépésre.

A népi demokrácia kedvezőbb továbblépés a szocializmusba fejlődésre

A népi demokrácia forma segíthet a fasiszmus legyőzésében. A népi demokrácia átmeneti forma a szocializmusba, ami még nem szocializmus, de már nem kapitalizmus, azonban már a tudományos világnézetre alapuló társadalmi tudatosság a meghatározó.

A népi demokráciában kialakulóban van a szocialista kollektív forma, azonban a termelőeszközök magántulajdona még jelentős, de a népgazdaság már alá van rendelve a társadalom érdekeinek. A népi demokráciában a gazdasági válságok elkerülésére már tervgazdálkodás van, ez alapján a magántulajdonra alapuló kapitalista gazdaság

is az egész társadalom érdekét szolgálja.

A népi demokrácia a szocializmushoz fejletlen termelőerők színvonalán már a tudományos világnézetre épülő társadalmi forma, ezért csak a marxista-leninista kommunista párt lehet a vezetője. A kapitalizmus híveinek az individualista érdeke, erkölcsé ezt nem teszi lehetővé.

Kezd kibontakozni a szocialista demokrácia, azonban még bér-rabszolgaság is van, így az osztályharc elkerülhetetlen, ami jelentős probléma, mert a kommunista pártnak figyelembe kell vennie a kapitalizmus és a szocializmus sajátosságait és a társadalom érdekeit is.

A cél a szocializmus, amihez a legdemokratikusabb formában és gyorsan kell a termelőerőket fejleszteni, ebben segít a tudományos világnézet.

A népi demokráciában a proletárdiktatúra szerepe

A népi demokráciában a proletárdiktatúra a marxizmus-leninizmus vezérfonalán járó kommunista párt vezetésével a dolgozók támogatásával és részvételével az önkényuralomra, az ellenforradalmi kapitalista, fasiszta uralomra törők ellen működik és biztosítja a népi demokrácia fejlődését.

A magyar népi demokrácia harca a fasizmussal

A népi demokráciában a ki kit győz le harca napirenden volt ezért a proletárdiktatúrának meghatározó szerepe volt Magyarországon is.

A XX. században a Horthy korszakban Magyarországon a fasiszta-kapitalizmus hitleri típusú formája valósul meg kacérkodva a mosolygó fasiszta nyugati hatalmakkal is.

A második világháború után a következetesen népi demokráciára törekvés lehetetlen volt az örökölt erős és fasizmusra törekvő magyar kizsákmányoló osztályok totális hatalomra törekvése miatt.

Így az 1956-os ellenforradalomig ezeket az erőket ki kellett vonni a hatalomból, ami a Szovjetunió segítségével meg is történ a rákosi korszakban.

A Kádár korszakban ugyan törekvés volt a népi demokrácia megvalósítására, de ez a kísérletet a mosolygó fasiszta nyugat és az MSZMP-be beépült híveik segítségével leverték. Így Magyarország sikeresen visszalépett a szocializmusból a kapitalista szocializmusba, némi nosztalgiával a Horthy korszakra.

Mivel Magyarországon a népi demokratikus formát nem sikerült megvalósítani - főleg a belső kizsákmányolásra törekvő hívek eredményes harca miatt - a rendszer alkalmatlanná vált a népi demokratikus formára. A kínai modellt kellett volna átvenni, amit az erős ellenzék és az MSZMP gyenge marxista-leninista vezérfonalán járó kommunista módon gondolkodó képessége megakadályozott.

Magyarországon a polgári demokrácia, a fasiszta-kapitalizmus mosolygó fasiszta formája legyőzte a dolgozó nép hatalmát, megfosztotta a dolgozókat a gazdasági-politikai hatalmától és bér-rabszolgaság, kizsákmányolás valósult meg.

A magyar népi demokrácia veresége nagyrészt annak köszönhető, hogy a magyar földesúri és kapitalista kizsákmányoló társadalmi osztályok és képviselőik nem támo-

gatták a dolgozók osztályait és idővel szép lassan a nyugat segítségével eljutott az ország az ellenforradalmi rendszerváltásra.

Azonban a népi demokrácia így is sikeres volt, de nem tudott, nem volt lehetősége a megfelelő, a korhoz illő formára változni. A népi demokrácia a fejlett nyugat nyomása ellenére kifejlesztette Magyarországon a nemzeti gazdaságot, a fejlett szociális berendezkedést, amit a rendszerváltás is átvett. A rendszerváltás azonban lerombolta ezt a fejlődésben lévő magyar gazdaságot és erősen függővé tette a külvilágtól.

Marxista fogalomlexikon

A Kapitalizmus Általános Válsága: a tőkés társadalom mindenoldalú, a gazdasági alapra és a felépítményre egyaránt kiterjedő, a rendszer hanyatlását kifejező válsága. Nem azonos a túltermelési gazdasági válságokkal, amelyek a gazdasági élet visszatérő megrázkódtatásai.

Fordulat Éve: Magyarország történetében az 1947 elejétől 1948 közepéig terjedő időszak, amikor is az MKP vezetésével a népi erők döntő csapást mértek a reakció gazdasági és politikai pozícióira, a termelési eszközök döntő részét állami tulajdonba vették, a burzsoáziát kiszorították a hatalomból, és a hatalom teljes egészében a dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztály kezébe került.

A népi demokrácia (azóta) a proletárdiktatúra funkcióit (gyakorolja) gyakorolta. E fejlődés döntő tényezője volt, hogy az MKP következetes politikája a baloldali szociáldemokraták fellépése következtében – miután kiűzték pártjukból a jobboldali elemeket – létrejött a munkásosztály egységes marxista-leninista pártja, a Magyar Dolgozók Pártja (MDP), hogy a Kisgazdapárt, valamint a Nemzeti Parasztpárt megtisztította sorait a reakciós elemektől, felismerte a munkásosztály és pártja vezető szerepét és csatlakozott a szocialista célkitűzésekhez.

Ellenforradalom: a forradalomban legyőzött reakciós osztályok támadása a haladó új társadalmi rendszer ellen; a forradalom előtti, vagyis a már idejétmúlt gazdasági, társadalmi és politikai rendszer erőszakos visszaállítása.

Proletárdiktatúra: a proletariátus államhatalma, amely a tőkés rendszer megszüntetése és a burzsoá államgépezet szétzúzása eredményeképpen jön létre.

Filozófiai kislexikon

Az **osztályharc** alapkérdése az átmeneti időszakban a „**ki kit győz le**”, vagyis az, hogy a szocializmusé vagy a kapitalizmusé lesz-e a győzelem.

SaLa